

Vendrik

wij, als wij niet op tijd ingrijpen, straks de toepassing van CCS met publieke middelen moeten gaan financieren, omdat wij het niet op tijd geregeld hebben, bijvoorbeeld in de vergunningvoorwaarden voor kolencentrales. Ik heb de minister van Economische Zaken om aandacht daarvoor gevraagd. De ontwikkeling van het ETS is tot op de huidige dag helaas nog een drama en het levert niet de CO₂-prijs op die CCS, dat wil zeggen opslag van kooldioxide, rendabel maakt. Ik ben er dus bescheiden over. Het goede nieuws uit het Green4surescenario is dat wij kernenergie niet nodig hebben als wij echt radicaal inzetten op energiebesparing en duurzame energie, volgens de revolutie in de energievoorziening zoals ik de wil, compleet met decentralisatie. Wij willen niet wachten op bedrijven, want wij hebben alle burgers van Nederland nodig om dat scenario te realiseren.

De heer **Van der Ham** (D66): Volgens de doorrekening van het PBL scoren GroenLinks en D66 ongeveer hetzelfde wat betreft de plannen voor een verplicht aandeel duurzame energie en een hoge inzet op energiebesparing. Wij willen dus ongeveer hetzelfde, maar wij erkennen dat wij er niet uitkomen en delen de zorg of CO₂-opslag wel voldoende uit kan. Ik erken dat wij dan voor een heel lastige keuze komen te staan. Ik heb aan de heer Samsom gevraagd waar hij voor kiest als de keus gaat tussen een kerncentrale of een kolencentrale zonder CO₂-opslag, waarvan u en ik bang zijn dat dit misschien straks de uitkomst is. De heer Samsom zegt dan eerlijk: dan is het mij om het even. Wat zou uw antwoord zijn?

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Ik heb dat net uitgelegd. Wij moeten ten koste van alles vermijden dat wij in Nederland veel basislast gaan bijbouwen. Dat is het allerbelangrijkste. Ik snap dat dit antwoord de heer Van der Ham niet tevreden stelt, maar dit is echt het allerbelangrijkste. Wij doen namelijk op dit moment precies het verkeerde. Welk type centrale het precies moet zijn, kolen- of kerncentrale, beide hebben tot gevolg dat je de uitrol van de nieuwe decentrale duurzame energievoorziening maximaal blokkeert. Dat moet je dus niet doen. Ik ga op geen enkele manier mee in de keuze die mij wordt voorgespiegeld omdat het resultaat voor mij hetzelfde is. Het blokkeert de uitrol van duurzame energie op een flagrante wijze. Niet doen dus.

De **voorzitter**: De laatste vraag voor de heer Van der Ham.

De heer **Van der Ham** (D66): Wij trekken bij veel zaken samen op en dienen regelmatig dezelfde voorstellen in ten opzichte van het kabinet. Door bij de pijn van het dossier weg te gaan, plaatst de heer Vendrik zichzelf buiten de discussie. De heer Samson en de heer Jansen en ook ik willen die discussie aangaan, maar GroenLinks plaatst zich helemaal buiten die discussie door het probleem gewoon te ontkennen.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Dit is echt verbijsterend. Mijn verhaal naar aanleiding van de eerdere vragen van de heer Van der Ham wordt gesteund door alle energie-deskundigen. De Energietransitie Raad en vorig jaar nog de AER zeggen allemaal: kabinet, doe het niet. Stop met de overproductie van kolen. Bouw geen nieuwe kerncentrales bij, want je frustreert de ontwikkeling van

de duurzame energievoorziening in dit land op flagrante wijze. Niet doen dus. Plaats ik mij daarbij buiten de discussie? Volgens mij heb ik de deskundigen aan mijn kant. Misschien zou de heer Van der Ham daar eens een keer naar moeten luisteren. Kom op zeg.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**: Daarmee zijn wij gekomen aan het einde van de eerste termijn van de kant van de Kamer.

De vergadering wordt van 18.05 uur tot 19.20 uur geschorst.

Voorzitter: Kraneveldt-van der Veen

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 29 september 2009 over **de tarieven van nationale vervoersbewijzen**.

De **voorzitter**: Ik heet de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat van harte welkom, alsmede de leden en de mensen op de publieke tribune. Er staan twee sprekers op de sprekerslijst, namelijk de heer Van Leeuwen en de heer Aptroot. Ik zie echter dat de heer Roemer hier als eerste zal staan, in plaats van de heer Van Leeuwen.

□

De heer **Roemer** (SP): Voorzitter. De heer Van Leeuwen heeft dit VAO voor mij aangevraagd omdat ik niet bij de regeling aanwezig kon zijn. Vandaar het misverstand.

Dit VAO gaat over de tarieven van de strippenkaarten voor het openbaar vervoer. De SP-fractie is van mening dat de tarieven van het openbaar vervoer naar beneden zouden moeten worden gebracht om het openbaar vervoer aantrekkelijker te maken en daarmee reizigersgroei te creëren. Om die reden, en omdat het kabinet er blijkbaar anders over denkt, dien ik twee moties in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering om af te zien van een tariefstijging van de strippenkaart,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Roemer en Van Gent. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 320 (23645).

De heer **Roemer** (SP): Om mijn inleiding van zojuist kracht bij te zetten, dien ik een tweede motie in.

Motie

De Kamer,

Roemer

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering, met voorstellen te komen om prijsbeleid te gebruiken om meer reizigers naar het openbaar vervoer te verleiden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Roemer en Van Gent. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 321 (23645).

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris ervoor dat de Kamer, zoals toegezegd, binnen een dag een brief heeft ontvangen. Daarin wordt in elk geval duidelijk gemaakt hoe de tariefverhoging in elkaar zit. De volgende zinnen zijn echter opvallend: "Daarbovenop houdt het model rekening met vraaguitval. De vraaguitval is dit jaar zeer groot. Dat komt omdat er een kostenontwikkeling is van 4,3% bij een consumentenprijsindex van 1%. Hoe groter het verschil tussen de kostenontwikkeling en de consumentenprijsindex, hoe groter de modelmatige vraaguitval."

Er ontstaat nu een heel wonderlijke situatie, namelijk dat wij een grote prijsstijging hebben, dat daardoor vraaguitval ontstaat, doordat er vraaguitval is, wordt de volgende prijsstijging groter en doordat de prijsstijging groter is, ontstaat vraaguitval. Wij zitten dus in een spiraal naar beneden met het openbaar vervoer en dat vind de VVD-fractie een slechte zaak. Daarom dien ik een motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat er volgens de regering vraaguitval in het regionaal openbaar vervoer is omdat de prijzen van de vervoerbewijzen harder stijgen dan de inflatie en dat deze vraaguitval vervolgens weer leidt tot extra prijsverhogingen;

constaterende dat hiermee een negatieve spiraal is ontstaan van elkaar opvolgende prijsstijgingen boven het inflatieniveau en verdere vraaguitval;

spreekt als haar mening uit dat deze negatieve spiraal moet worden doorbroken;

spreekt voorts als haar mening uit dat een prijsverhoging van 4,3% per 1 januari 2010 na een jaar waarin de inflatie 1% bedraagt onverstandig is;

verzoekt de regering, met een nieuw voorstel te komen waarbij de prijsstijging van de vervoersbewijzen niet uit de pas loopt met de inflatie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid

Aptroot. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 322 (23645).

De vergadering wordt enige ogenblikken geschorst.

Staatssecretaris **Huizinga-Heringa**: Voorzitter. Over de eerste motie van de heer Roemer kan ik vrij kort zijn. Daarin verzoekt hij de regering om af te zien van de tariefstijging van de strippenkaart. Wij hebben daarover uitvoerig gedebatteerd. Het zal de heer Roemer daarom absoluut niet verbazen dat ik de Kamer ontraad om deze motie aan te nemen. Ik ben graag net zo kort als hij. Volgens mij hoeven wij dat debat niet over te doen.

In zijn tweede motie verzoekt de heer Roemer de regering om te komen met voorstellen om prijsbeleid te gebruiken met de intentie om meer reizigers te verleiden, gebruik te maken van het openbaar vervoer. Los van mijn standpunt over het gebruik van prijsbeleid, zeg ik dat de decentrale overheden de vrijheid krijgen om het tarief vast te stellen. Dat weet de heer Roemer. Als er in de toekomst dus gebruik wordt gemaakt van prijsbeleid, moet dat de beslissing zijn van de decentrale overheden. Ik betrek dit punt zeker bij de rol die prijsbeleid zou kunnen hebben in de visie regionaal openbaar vervoer. Ik ben namelijk in overleg met de decentrale overheden over het in de toekomst meer centraal stellen van de reiziger in het openbaar vervoer, alsmede over de vraag hoe de reizigersstroom in het regionaal openbaar vervoer groter kan worden. Dat is de toekomst, maar nu ontraad ik de Kamer om deze motie aan te nemen.

De heer **Roemer** (SP): Het laatste is jammer. Dan denk je dat je elkaar hebt gevonden. Als de staatssecretaris nu zegt dat zij dit meeneemt en dat zij daarvan zo veel mogelijk in de nota zal verwerken, kunnen wij een heel eind komen. Als een en ander dan toch in de nota wordt opgenomen, roep ik mijn collega's op om deze motie te steunen met als doel, het kabinet te dwingen om hierover een passage op te nemen. Laat deze motie als ondersteuning dienen. Ik hoop dus dat de Kamer de staatssecretaris een zetje geeft, opdat dit onderdeel uitvoerig in de nota terugkomt.

Staatssecretaris **Huizinga-Heringa**: Ik vind dat zo vreemd. Ik zeg tegen de heer Roemer hoe ik de toekomst voor mij zie en dat prijsbeleid ook besproken wordt met de decentrale overheden. Vervolgens komt hij met de opmerking dat ik een zetje nodig heb om ervoor te zorgen dat daarover gesproken wordt. Kom nou!

De heer **Roemer** (SP): Dat doet de staatssecretaris zelf door meteen te zeggen dat zij de Kamer ontraadt om die motie aan te nemen. Ik ken veel leden van het kabinet die suggesties doen en zeggen dat wij een heel eind komen als de motie op een bepaalde manier mag worden gelezen. Dan zie je dat het kabinet een bepaalde grondhouding heeft. Het kijkt dan of we er samen uit kunnen komen. Dat is hier totaal niet het geval. De staatssecretaris ontraadt de Kamer meteen om mijn motie aan te nemen. Dan richt ik mij dus tot de Kamer. Het spijt mij.

Staatssecretaris **Huizinga-Heringa**: Op dit moment

Huizinga-Heringa

ontraad ik de Kamer om die motie aan te nemen, want de regering komt nu niet met voorstellen. In de toekomst kijkt het daar zeker naar.

Ik kom op de motie-Aptroot waarin de regering wordt verzocht om met een nieuw voorstel te komen waardoor de prijsstijging voor de vervoersbewijzen niet uit de pas loopt met de inflatie. Ik herken veel in het verhaal dat de heer Aptroot hield over de negatieve spiraal. Terugkijkend ziet de heer Aptroot ook dat wij met name met de component vraaguitval geworsteld hebben. Twee jaar geleden hebben wij de vraaguitval er afgehaald. Dat heeft overigens tot heel veel commotie geleid onder de vervoerders. Zij zeiden dat hun kosten daardoor niet meer gedekt werden. Tevens zeiden zij dat je niet zo maar eenzijdig van afspraken kunt afwijken. Ons is kwalijk genomen dat wij dat hebben gedaan. Vorig jaar is de prijs dus wel vastgesteld volgens het model waarop de heer Aptroot kritiek heeft. Ook ik heb daar kritiek op, maar wij gebruiken dat model al vijftien jaar. Dit jaar ben ik gekomen met de oplossing dat ik de vraaguitval compenseer. Dat doe ik alleen voor de 4,3%, die ook nog behoorlijk fors is, om in elk geval de kosten te compenseren. Als ik die motie uitvoer, breng ik de vervoersbedrijven echt in een buitengewoon lastig pakket. Daarom ontraad ik de Kamer om die aan te nemen. Ik ben het met de heer Aptroot eens dat er op dat model heel veel kritiek is te leveren. Als de prijs nog lang op rijksniveau vastgesteld zou moeten worden, dan zou ik dit echt een moment vinden om na te gaan of die prijs op een andere manier is vast te stellen. Nu de vrijheid om het tarief vast te stellen overgaat naar de decentrale overheden vind ik het niet nodig om voor het laatste jaar het hele model nog eens overhoop te halen. Inhoudelijk ben ik het er dus mee eens, maar op dit moment ontraad ik het aannemen van deze motie toch echt.

De heer **Aptroot** (VVD): Op zich ben ik blij dat wij het met elkaar eens zijn dat wij een probleem hebben ten aanzien van de negatieve spiraal: prijsverhoging dus vraaguitval, vraaguitval dus prijsverhoging en ga zo maar door. Daarover zijn wij het dus eens. Ik ben het ook met de staatssecretaris eens dat wij het probleem niet zo maar op het bordje van de vervoersmaatschappijen kunnen leggen. Dit is wel het moment om nog eens een keer goed naar het systeem te kijken. Dat geldt zeker omdat het straks naar de andere overheden over gaat. Misschien moeten wij toch nog eens kritisch kijken naar het hele openbaar vervoer. Wij kunnen wel allerlei luxewensen hebben, zoals aardgasbussen of het laatste lijntje tot na middernacht, maar als wij het op die manier onbetaalbaar maken en de passagiers wegblijven, zijn wij verkeerd bezig. En dat is wat er nu gebeurt.

Laten wij dus nog een keer kritisch te kijken. Ik stel voor dat de staatssecretaris daar twee weken de tijd voor neemt. Wij staan klaar om er elke dag over te praten. Maar wij moeten niet nu, terwijl de inflatie nog geen 1% bedraagt, de prijzen weer met 4,3% verhogen. Wij jagen de consument de bus en de andere openbaarvervoermiddelen uit!

Staatssecretaris **Huizinga-Heringa**: Neen, ik denk niet dat het mogelijk is om op dit moment tot een andere tariefstijging te komen zonder dat wij er buitengewoon vergaande onderhandelingen over zouden moeten voeren. Dan komen de vervoersbedrijven met een tekort te zitten. Dan gaat het er om wie al die miljoenen dan

moeten gaan ophoesten. Dat zullen wij zeker binnen twee weken nog niet weten. Het zou een enorme verandering van het model zijn. Er is weliswaar veel kritiek op het model, maar iedereen is het erover eens dat de tarieven op die manier moeten worden vastgesteld. Ik ben daarom niet bereid om nu nog tot andere tarieven te komen. Vandaar dat ik het aannemen van de motie ontraad.

Komend voorjaar voer ik gesprekken met de decentrale overheden over de toekomstvisie voor de regionale overheden. Daartoe behoort ook de situatie ten aanzien van de tarieven. Ik ben wel bereid om dit dan aan te kaarten. Ik zal met hen zeker ook bespreken wat een goede manier zou zijn om de tarieven vast te stellen. Dat zal ik zeker doen. In het bijzonder aan het adres van de heer Roemer voeg ik nog toe dat ik ook het idee van prijsbeleid dan zeker met hen aan de orde zal stellen. Wij zullen moeten bekijken welke rol een prijsbeleid kan spelen bij het vaststellen van de tarieven.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik dank de staatssecretaris voor haar komst en de leden voor hun inbreng.

Ik constateer dat nog niet alle woordvoerders in het debat over de Kernenergiewet aanwezig zijn. Ik schors de vergadering totdat meer woordvoerders in de zaal aanwezig zijn.

De vergadering wordt enige ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Kernenergiewet in verband met vereenvoudiging van het bevoegd gezag, invoering van een verplichting tot financiële zekerheidstelling en enkele andere wijzigingen (30429).**

De algemene beraadslaging wordt hervat.

Minister **Cramer**: Voorzitter. Allereerst dank voor de inbreng van de Kamerleden in eerste termijn. Ik heb met groot genoegen naar het debat geluisterd. Ik vond het heel interessant. Ik merkte dat u allen zeer betrokken bent bij het onderwerp kernenergie in bredere zin en wilt discussiëren over de toekomst van het klimaat en het energiebeleid. Ik heb ook dat met veel belangstelling aangehoord, maar ben niet van plan om de discussie op dit moment te voeren, want daartoe hebben wij in andere AO's uitgebreid de gelegenheid. Deze bespreking spitst zich toe op de modernisering van de Kernenergiewet. Daarop wil ik mij concentreren.

Allereerst zal ik meedelen welke amendementen ik in mijn betoog zal meenemen, opdat de Kamer weet welke amendementen niet door mij, maar door mijn collega Van der Hoeven zullen worden behandeld. Ik zal de amendementen op stukken nrs. 18, 19, 26, 28 en 29 behandelen.

Mijn antwoord zal ik in vier blokken verdelen. Het eerste blok gaat vooral over de rol van het parlement en over mogelijkheden tot voorhang in het kader van de kernenergievergunning en het opwerken. Het tweede blok gaat over de aanvraag DELTA, de vergunning-